

## Το “Φώς Γίνεται Λαμπρότερο”(;) )



*"Αλλά ο δρόμος των δικαίων  
είναι σαν το λαμπρό φως που γίνεται όλο  
και πιο φωτεινό ώσπου να γίνει τέλεια η ημέρα."  
Παροιμίες 4:18*

Γιατί μια θρησκεία που αξιώνει ότι είναι η μόνη ομάδα στην οποία ο Θεός έχει αποκαλύψει την αλήθεια προβαίνει σε συνεχείς δογματικές αλλαγές; Αλλάζει πράγματι η αλήθεια; Αποτελεί βασικό αξίωμα ότι οι διαρκείς δογματικές αλλαγές και οι αποτυχημένες προβλέψεις αποτελούν **σαφή απόδειξη** ότι ο Ιεχωβά δεν κατευθύνει την Εταιρία Σκοπιά. Για τον εξωτερικό παρατηρητή αυτό είναι το μοναδικό λογικό συμπέρασμα, αλλά στον Μάρτυρα του Ιεχωβά **μόλις και μετά βίας προκαλεί κάποια γκρυμάτσα**. Πώς μπορεί να συμβαίνει αυτό; Αυτό συμβαίνει διότι οι αλλαγές και οι αποτυχίες αμέσως απομακρύνονται ή αγνοούνται από τις διάνοιες των Μαρτύρων του Ιεχωβά **από ένα εφεύρημα που σταματά τη σκέψη τους**.

"Η Αγία Γραφή μας λέει ότι το φως θα γίνεται προοδευτικά λαμπρότερο." Τελεία και παύλα.

Η κύρια δικαιολογία που χρησιμοποιεί η Εταιρία Σκοπιά για τις συχνές δογματικές αλλαγές είναι το εδάφιο Παροιμίες 4:18:

*"Αλλά ο δρόμος των δικαίων είναι σαν το λαμπρό  
φως που γίνεται όλο και πιο φωτεινό  
ώσπου να γίνει τέλεια η ημέρα."*

**Στην πραγματικότητα, το "φως" στη δογματική κατανόηση είναι απλά μια δικαιολογία για κάποιο προηγούμενο λάθος**. Τρεις πλευρές του ζητήματος πρέπει να εξεταστούν:

- Ποια είναι η υποδηλούμενη έννοια του Παροιμίες 4:18;
- Τα δόγματα της Σκοπιάς γίνονται λαμπρότερα ή αλλάζουν;
- Θα κατηύθυνε ο Ιεχωβά μια θρησκεία να διδάσκει ψεύδη;

### Παροιμίες 4:18

Τα συμφραζόμενα του 4<sup>ου</sup> κεφαλαίου των Παροιμιών, στο σύνολό τους, είναι μια σύγκριση της διαγωγής μεταξύ του καλού και του κακού ανθρώπου και όχι η αποκάλυψη δογματικής αλήθειας μέσω μιας Οργάνωσης. Τα γύρω εδάφια λένε, " Διότι αυτοί δεν κοιμούνται αν δεν κάνουν κακό.....Η οδός των πονηρών είναι σαν την σκοτεινιά, δεν γνωρίζουν πού

σκοντάφτουν...Ακούστε τη διαπαιδαγώγηση του πατέρα.....Να τηρείς τις εντολές μου.....Προφύλασσε την καρδιά σου." Επί χιλιάδες χρόνια οι άνθρωποι κατανοούσαν ότι αυτά τα εδάφια ανέλυναν τη διαγωγή και τη συμπεριφορά των ανθρώπων.

Το ξεκάθαρο μήνυμα του 4ου κεφαλαίου των Παροιμιών είναι ότι ο αναγνώστης μπορεί να εκλέξει και να αναζητήσει τη σοφία ή να ζήσει μια ζωή ανόητη.

## Λαμπρότερο ή Αλλαγμένο;

Αλλά ας υποθέσουμε ότι μέσα σ' αυτά τα εδάφια είναι κρυμμένη μια δεύτερη προφητική σημασία, ότι ο Ιεχωβά θα απεκάλυπτε προοδευτικά την αλήθεια στο λαό του στον καιρό του τέλους. Και αυτή ακόμα η ιδέα δεν ταιριάζει στην ιστορία της Σκοπιάς. **Εξετάστε αν η ακόλουθη αλλαγή είναι στην πραγματικότητα ζήτημα δογματικού φωτός που γίνεται**

### **λαμπρότερο:**

Φανταστείτε ότι είστε ο Μάρτυρας γονέας ενός παιδιού που είχε ανάγκη **μεταμόσχευσης νεφρού** το 1970. Μολονότι **το ΞΥΠΙΝΑ! 22 Δεκεμβρίου 1949** είχε περιγράψει τις μεταμοσχεύσεις ως **"θαύματα της σύγχρονης χειρουργικής"**, **το 1967 ο Θεός απεκάλυψε ότι οι μεταμοσχεύσεις ήταν λάθος στα μάτια του**. Η Σκοπιά 15 Νοεμβρίου 1967,σελίδες 702-704 ανέφερε ότι τώρα ο λαός του Θεού, "διαφωτισμένος από τον λόγο του" **κατανόησε ότι οι μεταμοσχεύσεις είναι καν-νιβαλισμός, και ως εκ τούτου,εναντίον των θεϊών αρχών**. Οι γονείς έπρεπε να πίστευαν ειλικρινά ότι όφειλαν να βάλουν τον Ιεχωβά πρώτα καθώς έβλεπαν το παιδί τους να πεθαίνει, αρνούμενοι την ευκαιρία πιθανής επιβίωσης μέσω μιας μεταμόσχευσης. Πώς θα αισθάνονταν αυτοί οι γονείς διαβάζοντας στη Σκοπιά 15 Μαρτίου 1980 (Αγγλική) ή 15-6-1980 (στην Ελληνική) σελίδα 31 ότι, **"Δεν υπάρχει Γραφική εντολή που να απαγορεύει ρητά τη λήψη άλλου ανθρώπινου ιστού .....Είναι ένα ζήτημα προσωπικής απόφασης"**;

Η διαφώτιση του 1967 είχε αποδειχθεί επιζήμιο σκοτάδι και ήταν ανάγκη να διορθωθεί, ένα οπισθοδρομικό δόγμα, που έγινε αιτία μη αναγκαίων θανάτων σε πολλά μέλη. **Όταν ένα δόγμα αλλάζει και επιστρέφει στην αρχική θέση αυτό δεν είναι απόδειξη ότι το φως γίνεται λαμπρότερο. Αντίθετα, αποδεικνύει έλλειψη Αγίου Πνεύματος στην καθοδήγηση του Κυβερνώντος Σώματος.**

Ο Ρώσσελ έγραψε πειστικά την ακόλουθη αλήθεια:

*"Εάν ακολουθούσαμε ανθρώπους τα πράγματα θα ήταν διαφορετικά για εμάς.Χωρίς αμφιβολία,μια ανθρώπινη ιδέα θα ερχόταν σε σύγκρουση με κάποιαν άλλη,και εκείνο που θα ήταν φως δύο ή έξη χρόνια πριν,τόρα θα εθεωρείτο λάθος.Αλλά στον Θεό "δεν υπάρχει αλλοίωσις και σκιά μεταβολής",έτσι συμβαίνει και με την αλήθεια.Κάθε γνώση ή φως προερχόμενο από τον Θεό πρέπει να είναι όπως ο δημιουργός τους.Μια νέα άποψη της αλήθειας δεν μπορεί να διαμευδί μια προηγούμενη αλήθεια.....Το νέο φώς ποτέ δεν καταργεί το παλαιότερο φως αλλά προσθέτει σ' αυτό."*

Η ιδέα του φωτός που βαθμιαία γίνεται λαμπρότερο υποδηλώνει ότι το προηγούμενο δόγμα ήταν ορθό αλλά ασυμπλήρωτο.

Η Εταιρία Σκοπιά έχει προωθήσει πολλά σημαντικά δόγματα τα οποία αργότερα απορρίφθηκαν ως εσφαλμένα. Άλλες φορές έκανε αλλαγές του τύπου μπρός-πίσω, επιστρέφοντας μάλιστα στην αρχική θέση, και σε κάθε περίπτωση συγκρουόμενη με μια προηγούμενη αλήθεια.

Υπήρξαν περιπτώσεις που δόγματα της Σκοπιάς όχι μόνο δεν διαφωτίστηκαν αλλά συσκοτίστηκαν. Δεν ήταν αυξανόμενο φως όταν υπαγόρευσε το 1950 την άποψη πως δεν έπρεπε πλέον να λατρεύεται ο Ιησούς. Επρόκειτο για μια θεμελιώδη διδασκαλία που ήταν πέρα για πέρα λάθος. Οι αποτυχημένες χρονολογικές προφητείες, η πυραμιδολογία, οι ανώτερες εξουσίες, η γενεά, δεν ήταν διευκρινίσεις, ήταν εσφαλμένες διδασκαλίες. Πόσες εσφαλμένες διδασκαλίες επέτρεψε ο Θεός να γίνουν μέρος του Βιβλικού κανόνος; Συγκρίνατέ το με τις τόσες πολλές εσφαλμένες διδασκαλίες που έχει προωθήσει η Εταιρία Σκοπιά επί 140 χρόνια. Οι συνεχείς δογματικές παλινδρομήσεις μπορούν μόνο να αποδείξουν ότι ο Θεός δεν περιλαμβάνεται σ' αυτές τις νέες εκλάμψεις που αποδείχθηκαν ψευδείς.

## Πότε είναι Αλήθεια

Αυτό ισχύει για κάθε Χριστιανική θρησκεία, όπως είναι Χριστιανισμός και η Εκκλησία του Θεού. Αμφότεροι διαθέτουν μια δογματική δομή που είναι σχεδόν ταυτόσημη με αυτή των Μαρτύρων του Ιεχωβά. Εφαρμόζεται εξίσου και στους Αντβεντιστές, οι οποίοι ξεκίνησαν ταυτόχρονα με τους Μάρτυρες από τις ίδιες βασικές διδασκαλίες του Μίλλερ. Οι Αντβεντιστές της Έβδομης Ημέρας κηρύττουν και αυξάνονται με την ίδια αναλογία. Ένα άτομο που έχει ανατραφεί σε οποιαδήποτε από αυτές τις θρησκείες είναι εξίσου πεπεισμένο ότι "το φως που γίνεται λαμπρότερο" θα δια φωτίσει εσφαλμένα ζητήματα στη θρησκεία τους.

Η Εκκλησία του Θεού χρησιμοποιεί το ίδιο επιχείρημα περί "νέου φωτός" όπως καταδεικνύεται στην εμπειρία ενός μέλους της.

*"Ο κ. Χέρμπερτ Γ. Άρμστρονγκ (ο ηγέτης της Εκκλησίας) διετύπωσε μια προσέγγιση που σε μένα δεν φαίνεται ειλικρινής. Απεκάλεσε την αλλαγή στο ζήτημα "Διαζύγιο--εκ νέου Γάμος", "νέο φως", "νέα αλήθεια", την οποία (τελικά) ο Θεός μας έδειξε."*

Το ακόλουθο άρθρο για την Καθολική Εκκλησία εφαρμόζεται επίσης και στην Εταιρία Σκοπιά.

*"Πές μου, ρώτησε, Πώς μπορώ να εμπιστευτώ οτιδήποτε; Πώς μπορώ να πιστεύω στην Αγία Γραφή; Μόλις δέκα χρόνια πριν εμείς οι Καθολικοί είχαμε την απόλυτη αλήθεια, είχαμε θέσει όλη μας την πίστη σ' αυτήν. Τώρα ο Πάπας και οι ιερείς μας, λένε ότι δεν πρέπει να πιστεύουμε κατ' αυτόν τον τρόπο πλέον, αλλά πρέπει να πιστεύουμε σε "νέα" πράγματα. Πώς μπορώ να γνωρίζω ότι αυτά τα νέα πράγματα θα είναι αλήθεια σε πέντε χρόνια;"*  
ΕΥΠΝΑ! 22 Απριλίου 1970,σελ.8

## Τι Λέει η Αγία Γραφή;

Η Αγία Γραφή εξηγεί ότι η σημασία μερικών αληθειών θα κατενοείτο αργότερα. Αυτό δεν επιτρέπει να κατευθύνει ο Ιεχωβά το λαό του με το ψέμα.

*Ιωάννης 16:13: "Ωστόσο, όταν έρθει εκείνος, το πνεύμα της αλήθειας, θα σας οδηγήσει σε όλη την αλήθεια, γιατί δεν θα μιλήσει από δική του παρόρμηση, αλλά θα πεί αυτά που ακούει και θα διακηρύξει σε σας τα πράγματα που πρόκειται να έρθουν."*

Στο Ιωάννης 16:13, ο Ιησούς ανεφάρετο στην έκχυση του Αγίου Πνεύματος την Πεντηκοστή. Ο Ιησούς δεν αναφέρθηκε σε "μερική" ή ανακριβή αλήθεια, το Πνεύμα θα απεκάλυπτε αλήθεια, περιλαμβανομένων των πραγμάτων που επρόκειτο να έρθουν. Όπως αναλύθηκε στο τμήμα με τις χρονολογίες, η Εταιρία Σκοπιά απέτυχε σε ποσοστό 100% στην πρόβλεψη με ακρίβεια "των πραγμάτων που πρόκειται να έρθουν."

*Δανιήλ 12:4,10: "Και εσύ Δανιήλ, κράτησε μυστικούς τους λόγους και σφράγισε το βιβλίο ως τον καιρό του τέλους. Πολλοί θα περιτρέχουν και η αληθινή γνώση θα γίνει άφθονη..... Πολλοί θα καθαρίσουν και θα λευκάνουν τον εαυτό τους και θα εξαγνιστούν. Και οι πονηροί θα ενεργούν με πονηρία, και κανένας πονηρός δεν θα κατανοήσει, αυτοί, όμως, που έχουν ενόραση θα κατανοήσουν."*

Μολονότι ο Δανιήλ δεν κατανοούσε αυτά που έγραφε, **δεν προέβη σε εσφαλμένες ερμηνείες**. Οι ερμηνείες της Εταιρίας πάνω στον Δανιήλ άλλαζαν διαρκώς με εξηγήσεις που επί 50 χρόνια εφαρμόζονταν σε γεγονότα του 19<sup>ου</sup> αιώνα και τώρα εφαρμόζονται στον 20ο αιώνα. Παρ' όλα αυτά η Οργάνωση επιμένει ότι ο Θεός έχει δια φωτίσει μόνον αυτήν για να ερμηνεύσει αυτές τις προφητείες με ακρίβεια!

Αντί αυτό να καταδεικνύει ότι τα δόγματα θα γίνονταν φωτεινότερα ή ότι θα άλλαζαν, **η Αγία Γραφή προειδοποιεί εναντίον οποιουδήποτε προωθεί εσφαλμένες ή ψεύτικες διδασκαλίες**.

*Ιωάννης 4:1, "Αγαπητοί, μην πιστεύετε κάθε εμπνευσμένη έκφραση, αλλά δοκιμάζετε τις εμπνευσμένες εκφράσεις για να δείτε αν προέρχονται από τον Θεό, επειδή πολλοί ψευδοπροφήτες έχουν βγει στον κόσμο."*

*Γαλάτες 1:8,9, "Ωστόσο, ακόμη κι' αν εμείς ή κάποιος άγγελος από τον ουρανό σας διακήρυττε ως καλά νέα κάτι πέρα από αυτό που εμείς σας διακηρύξαμε ως καλά νέα, ας είναι καταραμένος. Όπως είπαμε παραπάνω, και τώρα πάλι λέω: Όποιος και αν είναι αυτός που σας διακηρύττει ως καλά νέα κάτι πέρα από αυτό που αποδεχθήκατε, ας είναι καταραμένος."*

## «Και οι Απόστολοι Έκαναν Λάθη»

Μια άλλη γραμμή συλλογισμού που χρησιμοποιεί η Εταιρία Σκοπιά για να δικαιολογήσει τα λάθη της είναι να κάνει συγκρίσεις με τους Αποστόλους και τα λάθη που έκαναν.

*"Όπως και οι απόστολοι του Ιησού Χριστού είχαν σε μερικές περιπτώσεις εσφαλμένες προσδοκίες.»  
Βιβλίο "Συζητάτε", σελ.432 (Ελληνική)*

Αυτό διαλαμβάνει ένα εντελώς διαφορετικό ζήτημα. Κανένας δεν αμφισβητεί ότι τα μέλη των Μαρτύρων του Ιεχωβά ως άτομα ή ακόμη και τα μέλη του Κυβερνώντος Σώματος ως άτομα δεν μπορούν να έχουν τέλεια κατανόηση. Το ζήτημα είναι εάν το Κυβερνών Σώμα λειτουργεί κάτω από την καθοδηγία του Αγίου Πνεύματος ως συλλογικό Σώμα, μετά από προσευχή. Κατευθύνει ο Ιεχωβά αυτά που παρουσιάζονται στα έντυπα της Εταιρίας Σκοπιά; Αντί να εισηγούνται ότι και οι Απόστολοι έκαναν λάθη, ας αναρωτηθούν, **Σε τι ποσοστό τα Συγγράμματα των Αποστόλων περιέχουν λάθη;** Μηδέν τοις εκατό! Ποιο είναι το ποσοστό των εσφαλμένων δηλώσεων της Εταιρίας; Η διαφορά έγκειται στο ότι οι Απόστολοι κατευθύνονταν από τον Θεό, το Κυβερνών Σώμα Όχι.

## Ο Θεός μας Δοκιμάζει

Αυτή είναι μια άλλη δικαιολογία που χρησιμοποιήθηκε σε μερικές περιπτώσεις όταν κάποιες προφητείες της Σκοπιάς έμειναν ανεκπλήρωτες. Η Σκοπιά 1 Φεβρουαρίου 1916 έγραψε για την εσφαλμένη κατανόηση του 1914:

*"Συμπεράναμε από αυτό ότι "η μεταλλαγή της εκκλησίας" θα λάβαινε χώρα εκείνη την ημερομηνία ή πριν από αυτή. Αλλά ο Θεός δεν μας είπε ότι θα συνέβαινε έτσι. Επέτρεψε να εξάγουμε αυτό το συμπέρασμα, και πιστεύουμε ότι αυτό αποδείχθη μια αναγκαία δοκιμασία πάνω στους αγαπητούς αγίους του Θεού παντού."*

Τι είδους ομάδα ανθρώπων θα κατηγορούσε τον Θεό ότι τους επέτρεψε να προωθήσουν εσφαλμένες ιδέες σαν μια δοκιμασία των ακολούθων του; Εάν οι εσφαλμένες διδασκαλίες είναι μια δοκιμασία από τον Θεό, πώς θα διακρίνουμε τη μια εκκλησία από την άλλη;

## Ζήλος

Μια πρόσθετη δικαιολογία για τις εσφαλμένες ερμηνείες τις αποδίδει στον υπερβάλλοντα ζήλο. Οι άνθρωποι που επικρίνουν αυτόν τον ζήλο είναι αρνητικοί και προσπαθούν να αποτρέψουν τους ανθρώπους από το να διακρίνουν την σπουδαιότητα των καιρών.

*"Είναι εύκολο στις καθιερωμένες θρησκείες του Χριστιανικού κόσμου και στους άλλους ανθρώπους να επικρίνουν τους Μάρτυρες του Ιεχωβά επειδή, κατά καιρούς, οι εκδόσεις τους έχουν δηλώσει ότι ορισμένα πράγματα θα μπορούσαν να συμβούν σε ορισμένες ημερομηνίες.... Δεν έχουν απεναντίας, ενθαρρύνει την πνευματική νωθρότητα με το να θεωρούν την προσδοκία για το τέλος "χωρίς νόημα" ή σαν "έναν ασήμαντο μύθο"; Έχουν προάγει την Χριστιανική*

νική αγρύπνια οι αποστάτες; .....Δεν έχουν απεναντίας, προκαλέσει πνευματική υπνηλία;"  
Σκοπιά 1-12-1984,σελ.18 (Αγγλική),Σκοπιά 1-4-1985,σελ,18,(Ελληνική)

"Οι Μάρτυρες του Ιεχωβά,καθώς προσμένουν με ζωηρό ενδιαφέρον τη δεύτερη έλευση του Ιησού, πρότειναν ημερο-  
μηνίες που αποδείχθηκαν ανακριβείς." ΞΥΠΝΑ! 22-3-1993,σελ4,(Αγγλική-Ελληνική)

Όταν η Εταιρία Σκοπιά κάνει εφαρμογή στον εαυτό της, ισχυρίζεται ότι η αγρύπνια είναι σημαντικότερη από την αλήθεια. Όταν κάνει εφαρμογή στις άλλες θρησκείες η ειλικρίνεια δεν είναι αρκετή, η διδασκαλία αναληθειών κάνει τους ακολούθους τους μη αποδεκτούς στον Θεό.

"Για να είμαστε εμείς αποδεκτοί στον Θεό, οι ειλικρινείς μας πεποιθήσεις πρέπει να βασίζονται σε ακριβείς πληροφορίες. Οι Μάρτυρες του Ιεχωβά στην περιοχή σας, θα χαρούν να σας βοηθήσουν να εξετάσετε το τι συνεπάγεται να υπηρετεί κάποιος τον Θεό με ειλικρίνεια και αλήθεια." Σκοπιά 1-2-2003,σελ.32 (Αγγλική-Ελληνική)

Το ότι έχει κάποιος ζήλο δεν αποτελεί δικαιολογία για να είναι ολοκληρωτικά λάθος. Πολλές θρησκείες έχουν ζήλο, αλλά δεν στηρίζονται σε εσφαλμένες προβλέψεις για να υποκινήσουν τα μέλη τους. Οι Αντβεντιστές της Έβδομης Ημέρας χρησιμοποιούν δηλώσεις όπως, "Θα σε δω αργότερα, Θεού θέλοντος", για να δείξουν ότι ο Θεός μπορεί να παρέμβει σε κάθε στάδιο. Αυτή είναι μια υγιής αναγνώριση του προγράμματος που έχει ο Θεός χωρίς να ενθαρρύνει την υπηρεσία με μια ημερομηνία υπ' όψιν. Το να κάνουμε λάθη στο όνομα του Θεού δεν προάγει μακροχρόνια το ζήλο και την επιθυμία για υπηρεσία, αντίθετα, στην περίπτωση της Σκοπιάς αυτό κατέληξε στο να χάσουν οι ακόλουθοί της την πίστη τους στην Οργάνωση.

## Συμπέρασμα:

Η ιδέα της δικαιολόγησης των αποτυχημένων προβλέψεων με "νέο φως" δεν έχει την προέλευσή της στην Εταιρία Σκοπιά. Ο Μπάρμπουρ είχε χρησιμοποιήσει αυτό το εφεύρημα για να δικαιολογήσει το γιατί δεν ήρθε το τέλος το 1874 όπως είχε προβλέψει. Οι Θρησκείες που ισχυρίζονται ότι έχουν όλες τις απαντήσεις, αποδεικνύεται ότι κάνουν λάθος.

**Το Δευτερονόμιο 18:20-22 παρέχει ένα αλάνθαστο κριτήριο** για να καθοριστεί εάν τα λόγια που λαλήθηκαν προέρχονται από τον Θεό.

"Ωστόσο, ο προφήτης που ενεργώντας με αυθάδεια, λέει στο όνομά μου λόγια τα οποία δεν τον διέταξα να πει ή μιλάει στο όνομα άλλων θεών, αυτός ο προφήτης θα πεθάνει. Και σε περίπτωση που πεις μέσα στην καρδιά σου: "**Πώς θα αναγνωρίσουμε τα λόγια που δεν είπε ο Ιεχωβά;**" Όταν ο προφήτης μιλήσει στο όνομα του Ιεχωβά και τα λόγια του **δεν συμβούν ούτε βγούν αληθινά**, αυτά είναι τα λόγια που δεν είπε ο Ιεχωβά. Με αυθάδεια τα εί-  
πε ο προφήτης. **Δεν πρέπει να τον φοβηθείς.**"

Οι αλλαγές στις οποίες έχει προβεί η Εταιρία Σκοπιά περιλαμβάνουν πολυάριθμες εσφαλμένες χρονολογίες, σημαντικά δόγματα, και την προώθηση παγανιστικών συμβόλων και διδασκαλιών. **Οι κανόνες που έχει επιβάλλει για την απομόνωση των αποκομμένων**, οι ιατρικές συμβουλές και **η στάση της κατά της ανώτερης εκπαίδευσης** έχουν επηρεάσει δυσμενώς τη ζωή των πιστών και την έχουν απειλήσει κιόλας. Τα ψέματα και οι εσφαλμένες απόψεις δεν προέρχονται από τον Ιεχωβά. Η δογματική περιπλάνηση σε μια ελικοειδή πορεία δεν μπορούν να δικαιολογηθούν ως "νέο φως", **μάλλον είναι αλάνθαστη απόδειξη ότι ο Θεός δεν κατευθύνει την Εταιρία Σκοπιά.**

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Όλες οι παραπομπές είναι από έντυπα στην Αγγλική εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά

[www.rwssel.pblogs.gr](http://www.rwssel.pblogs.gr) [www.rwssel.blogspot.com](http://www.rwssel.blogspot.com)